

Indledningen er redigeret af Emilie Karner Hansen og Kirsten Vad

Tilsyn ved ph.d. Jens Lei Wendel-Hansen

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

“Til Dronning Caroline Amalie’s Fødselsdag 1866”

ved Natasja Kaltoft Palmelund

Indhold

- 1 Anledning
- 2 Grundtvig og Caroline Amalie
- 3 Digtet
- 4 Anvendt litteratur

1 Anledning

Det var ikke ualmindeligt, at Grundtvig skrev et lejlighedsdigt til ære for et medlem af kongefamilien, og det er langt fra mærkværdigt, at Grundtvig har skrevet et digt til fejring af netop dronning Caroline Amalies fødselsdag, eftersom venskabet mellem dem blev årelangt. Digtet “Til Dronning Caroline Amalie’s Fødselsdag 1866” er skrevet i anledning af hendes 70-års fødselsdag den 28. juni 1866. Det blev bragt den efterfølgende dag i *Dansk Folketidende*.

2 Grundtvig og Caroline Amalie

Grundtvig stiftede bekendtskab med dronning Caroline Amalie i 1838 gennem hendes ægtemand prins Christian Frederik, den senere kong Christian 8. (jf. brev fra Caroline Amalie til Peter Rørdam, den 21. januar 1838, se Rørdam 1891, bind 1, s. 164 f.). Relationen mellem dronningen og Grundtvig blev til et varigt venskab, hvilket kommer til udtryk i en personlig brevveksling gennem mange år (jf. Grundtvig 1924-1926), men også i de adskillige fødselsdagsdigte, som Grundtvig har skrevet til dronningen. Hun var gennem flere år en af Grundtvigs trofaste støtter, og han ligeledes hendes. Dette ses i Grundtvigs betydningsfulde rolle i oprettelsen af

Dronningens Asylskole i 1841, hvor han bl.a. blev bestyrer, dog uden at stå for den daglige ledelse. Skolen udgjorde et centrum for grundtvigianismen i København, idet flere af underviserne var fremtrædende grundtvigianere (Johansen 1950, s. 188). Desuden kom en stor del af eleverne sammen med Caroline Amalie fast om søndagen i Vartov Kirke ved Grundtvigs gudstjenester (*Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl* 1904, s. 37). Når Grundtvig med sit digt i 1866 hædrer dronningen på hendes 70-års fødselsdag, er det altså på baggrund af et nært venskab gennem knap 28 år.

3 Digtet

Dronningen nævnes ved navn i digtets titel og ellers kun som "Dronning". I stedet benytter Grundtvig rosen som billede på dronningen. Rosen er et ofte anvendt symbol i hans poesi som billede på en kvinde, og det er ikke første gang, at Grundtvig sidestiller netop Caroline Amalie og blomsten (Toldberg 1950, s. 41). I et af de tidligere fødselsdagsdigte til dronningen fra 1841 samt et senere digt fra 1862 er rosen et centralt symbol, som bruges til at tillægge dronningen forskellige kvaliteter (læs mere i [Indledning til *Folke-Sang paa Hendes Majestæt Dronningens Fødselsdag*](#) og [Indledning til "Dronning Caroline Amalie. Den 28de Juni 1862"](#)).

I dette digt sættes Caroline Amalie i kontrast til død og mørke, som den danske befolkning længe har kæmpet med. Fremstillingen af dronningen som varmen, glæden og livet står i kontrast til kulden, sorgen og døden, som mange læsere i samtiden formodentlig har forbundet med den nationale katastrofe nogle år tidligere: nederlaget i 1864. En af drivkræfterne i de slesvigske krige 1848-1851 og 1864 var den slesvig-holstenske bevægelse, som under Treårskrigen havde ledt oprøret mod regeringen i København. I dette oprør havde Caroline Amalies brødre, hertug Christian August 2. af Augustenborg og prins Frederik af Nør spillet centrale roller. Grundtvig placerer dermed her Caroline Amalie i skarp modsætning til hendes nærmeste beslægtede.

I afsnit 1 udtrykkes et ønske om, at dronningen skal være et godt varsel for befolkningen, som "Kæmpet har med Blæst og Kuld, / Trænger høit til Sommer-Varme / Og til Blomstring yndefuld!". Dronningen beskrives i linjerne forinden som "straalende" og "blomstrende", så når befolkningen har brug for "Sommer-Varme" og "Blomstring", er det formentlig hende, de har brug for.

I afsnit 2 udvikler dronningen sig til en rose, som har "fremfor Roser alle, / Pleiet hvad i Sang vi kalde / *Folke-Livets* Rosens kud!". Dette kan være en reference til dronningens engagement i fattige børns opvækst gennem oprettelsen af både et børneasyl og en asylskole i henholdsvis 1829 og 1841 (*Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl* 1904, s. 7, 26). Dette fokus på de små i samfundet fastholdes i afsnittets sidste to linjer "Legende med Blomster spæde / Springende fra Sorg til Glæde!". På den måde fremstår dronningen omsorgsfuld og som en vigtig skikkelse for børnene.

I digtets sidste afsnit ses en forandring i forhold til afsnit 1, hvor befolkningen havde kæmpet hårdt og trængte til dronningens hjælp. De kan nu se frem mod en bedre tid.

I afsnit 3 beskrives det nemlig, at “Roserne skal groe i Enge, / Nattergale sammen slaae, / *Folke-Livet* staae i Grøde, / Som i *Fredegodes Tid*”. Naturen er her idyllisk, og folket trives. Tilknytningen til Frode Fredegod understøtter dette billede af en fredelig tid og giver desuden et indtryk af dronningen som en, der bringer fred og gode år.

4 Anvendt litteratur

- *Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl gennem 75 Aar* (1904) udg. Bestyrelsen for “Dronning Caroline Amalies Legat til Asylet og Asylskolen i Rigersgade”. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1924-1926) *Breve fra og til N.F.S. Grundtvig*, udg. Georg Christensen & Stener Grundtvig, bind 1-2. København.
- Johansen, Steen (1948-1954) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*, bind 1-4, bind 2 (1950). København.
- Palmelund, Natasja Kaltoft (2023) “Indledning til ‘Dronning Caroline Amalie. Den 28de Juni 1862’” i *Grundtvigs Værker*, udg. af Center for Grundtvigforskning ved Aarhus Universitet (www.grundtvigsværker.dk).
- Pedersen, Vibeke A. (2020) “Indledning til *Folke-Sang paa Hendes Majestæt Dronningens Fødselsdag*” i *Grundtvigs Værker*, udg. af Center for Grundtvigforskning ved Aarhus Universitet (www.grundtvigsværker.dk).
- Rørdam, Peter (1891) *Peter Rørdam. Blade af hans Levnedsbog og Brevvexling fra 1806 til 1844*, udg. H.F. Rørdam. København.
- Toldberg, Helge (1950) *Grundtvigs symbolverden*. København.